

↔ 13,5–14,5 cm

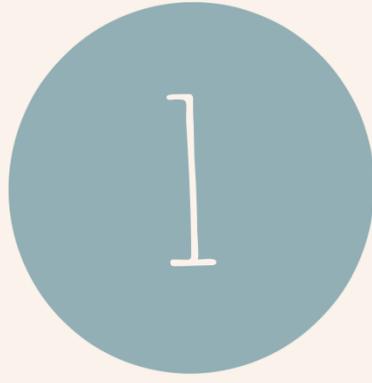
**pomarańczowa  
pierś**



**jasnobrązowy  
płaszcz**



**Rudzik**



## Rudzik – jak go rozpoznać?

Rudzik to jeden z najłatwiejszych do oznaczenia ptaków w Polsce.

Najważniejsze cechy wyglądu:

- Pomarańczowa „twarz” i pierś – od czoła aż po brzuch.
- Oliwkowo-brązowy grzbiet – reszta ciała jest stonowana i ziemista.
- Dość duże, ciemne oczy.
- Smukła sylwetka.
- Cienki, ciemny dziób – typowy dla owadożerców.

## Gdzie go spotkasz?

W parkach, ogrodach, na działkach i w zadrzewieniach. Najczęściej zobaczysz go przy ziemi, skaczącego po liściach lub w śniegu.

## Jak się zachowuje?

Jest terytorialny nawet zimą! Potrafi przegonić innych rudziki ze swojego ulubionego miejsca. Często wydaje krótkie, wysokie „tik-tik”, zwłaszcza gdy jest zaniepokojony.

## Ciekawostki:

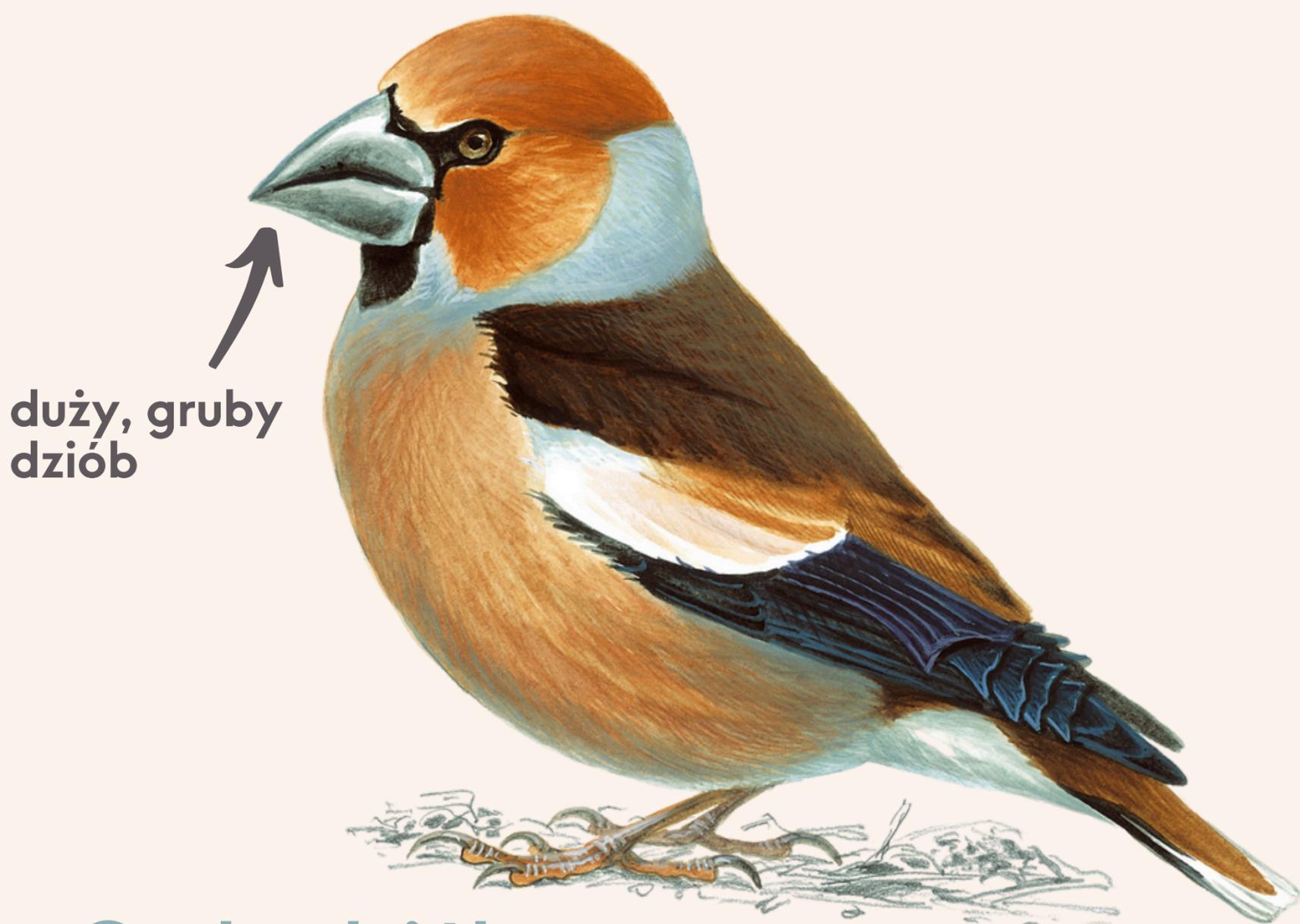
Rudzik jest jednym z nielicznych ptaków, które śpiewają również zimą – jego melancholijna pieśń rozbrzmiewa nawet w krótkie, chłodne dni.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Jeśli widzisz małego ptaka z pomarańczową maską i pierś to prawie na pewno rudzik. Inne gatunki nie mają tak dużej, „rozlanej” plamy barwy na twarzy i piersi.

2

↔ 16,5-18 cm



↑  
duży, gruby  
dziób

**Grubodziób**



## Grubodziób – jak go rozpoznać?

Grubodziób to ptak, którego trudno pomylić. Nawet osoby, które nie znają się na ptakach, często mówią: „O, jaki wielki dziób!” - i to już prawie cała identyfikacja.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Potężny dziób – gruby i mocny.
- Masywna głowa – wygląda, jakby była „za duża” w stosunku do reszty ciała. Jej wielkość wynika z mocnych mięśni szczęk.
- Kompaktowa, krępa sylwetka – grubodziób jest mniej więcej wielkości szpaka.
- Ubarwienie rdzawobrązowe.
- Czarna plamka przy dziobie i dość krótki czarny ogon z białym paskiem na końcu.
- Mocne skrzydła – z białymi paskami, które dobrze widać w locie.

## Gdzie go spotkasz?

W parkach, ogrodach, sadach oraz lasach liściastych i mieszanych.

## Jak się zachowuje?

To dość płochliwy ptak. Rzadko skacze – częściej chodzi po ziemi lub przesiaduje wysoko na drzewach. Chętnie żeruje na nasionach drzew owocowych, grabu i buka, choć jego dieta obejmuje także owady.

## Ciekawostki:

Może rozłupać nasiona, których inne gatunki nie są w stanie nawet nadgryźć. Siła nacisku jego dzioba wynosi aż 30–68 kg!

Mimo potężnego wyglądu jego głos jest zaskakująco delikatny, to krótkie, wysokie „piks”.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

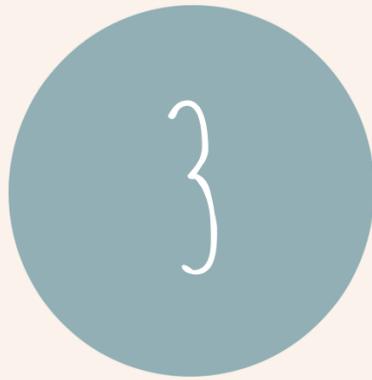
Jeśli widzisz ptaka większego od wróbla, z gigantycznym dziobem, to najpewniej grubodziób. W locie warto zwrócić uwagę na szerokie białe pasy na skrzydłach.

3

↔ 24-27 cm



**Kwieczoł**



## Kwieczoł – jak go rozpoznać?

Kwieczoł to duży drozd, który zimą często tworzy głośne, ruchliwe stada.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Szaro-brązowo-żółte upierzenie – szary kark i głowa, brązowy grzbiet, żółtawy brzuch nakrapiany ciemnymi plamkami.
- Żółty dziób z ciemną końcówką – dobrze widoczny.
- Wyraźnie nakrapiany brzuch i pierś – charakterystyczny dla drozdów.
- W locie – ciemny ogon z szerokim, szarym płaszczem

## Gdzie go spotkasz?

W parkach, na trawnikach, w ogrodach, sadach i na obrzeżach lasów. Zimą często żeruje na trawnikach i pod drzewami.

## Jak się zachowuje?

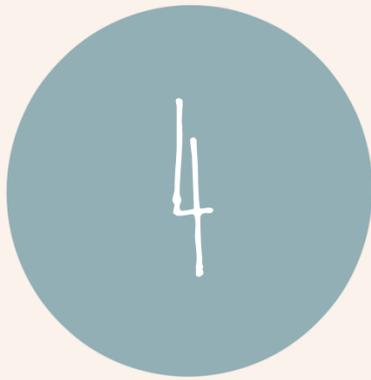
Głośny – łatwo usłyszeć jego charakterystyczne „trzak-trzak-trzak”. Na ziemi chodzi pewnym, szybkim krokiem, rzadziej skacze.

## Ciekawostki:

Kwieczoły mają niezwykłą strategię obrony przed drapieżnikami, potrafią rzucać kałem w napastnika. Zimą mogą latać w większych stadach. Są ważnymi roznosicielami nasion, po zjedzeniu owoców rozprzestrzeniają je na duże odległości.

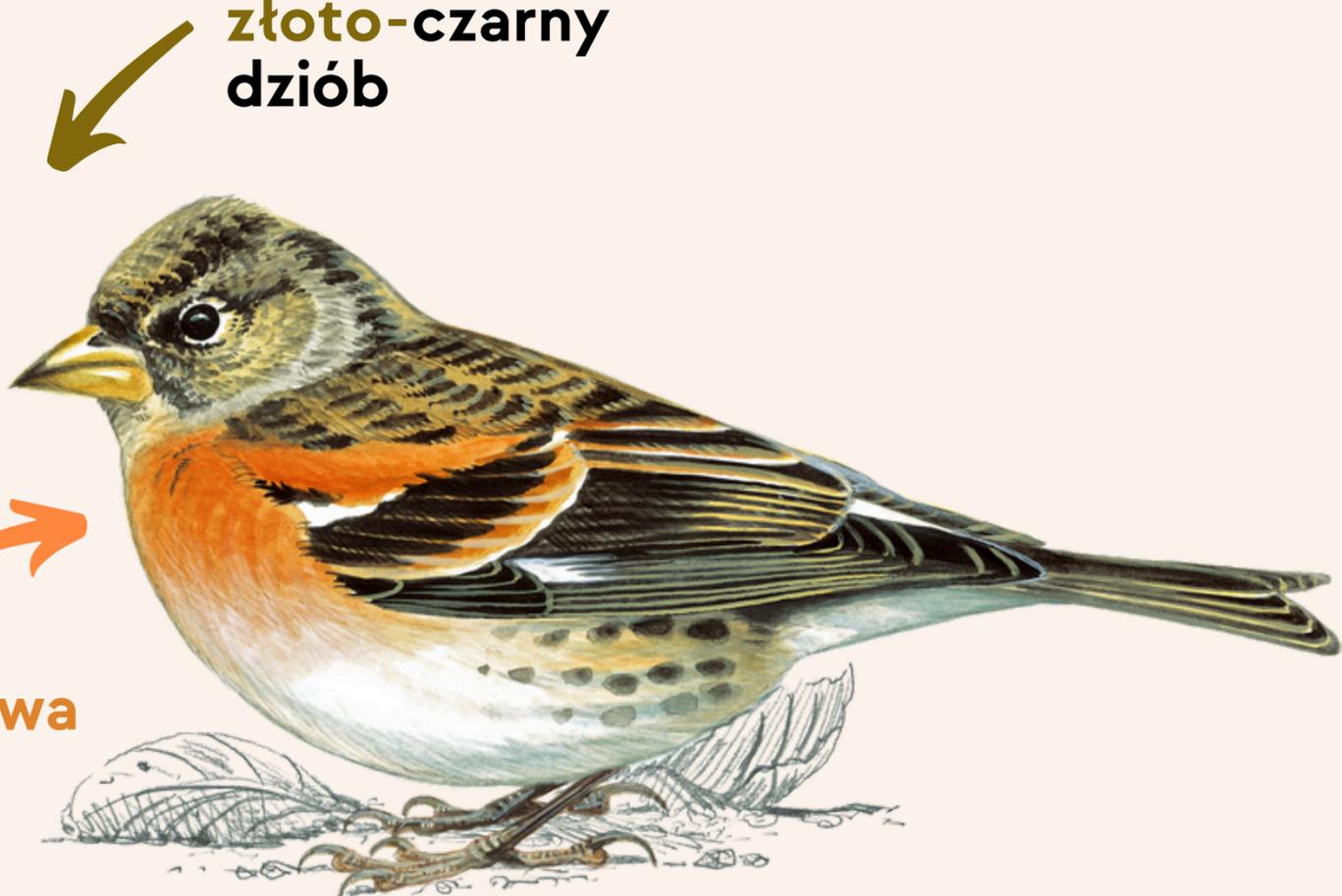
## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Kos jest jednolicie ubarwiony (czarny lub brązowy w zależności od wieku i płci), podczas gdy u kwieczoła ubarwienie jest znacznie bardziej zróżnicowane. Kwieczoła od drozda śpiewaka wyróżnia szary kark, brązowy grzbiet i żółtawy, niejednolity brzuch. Od droździka odróżnisz go po szarym karku i kuprze, podczas gdy droździk ma rudawe barki, brązowy kuper i bardziej kremowy brzuch pokryty wyraźniejszymi plamkami.



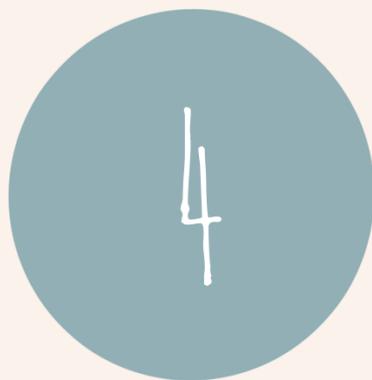
↔ 14-17 cm

złoto-czarny  
dziób



intensywnie  
pomarańczowa  
piers

Jer



## Jer – jak go rozpoznać?

Jer to krewniak zięby, który pojawia się u nas głównie jesienią i zimą.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Pomarańczowa pierś i barki – to najbardziej charakterystyczny element.
- Czarno-biała głowa (zimą mniej kontrastowa niż latem).
- Biały kuper – bardzo dobrze widoczny w locie.
- Smukła sylwetka podobna do zięby.

## Gdzie go spotkasz?

W Polsce spotykany głównie na przelotach i zimą. Unika gęstych, wysokich lasów. Preferuje luźniejsze drzewostany, zwłaszcza bukowe, a zimą często żeruje w pobliżu pól.

## Jak się zachowuje?

Bywa ostrożny i trzyma się trochę z boku, ale zwykle żeruje w stadkach. Chętnie zjada nasiona buka.

## Ciekawostki:

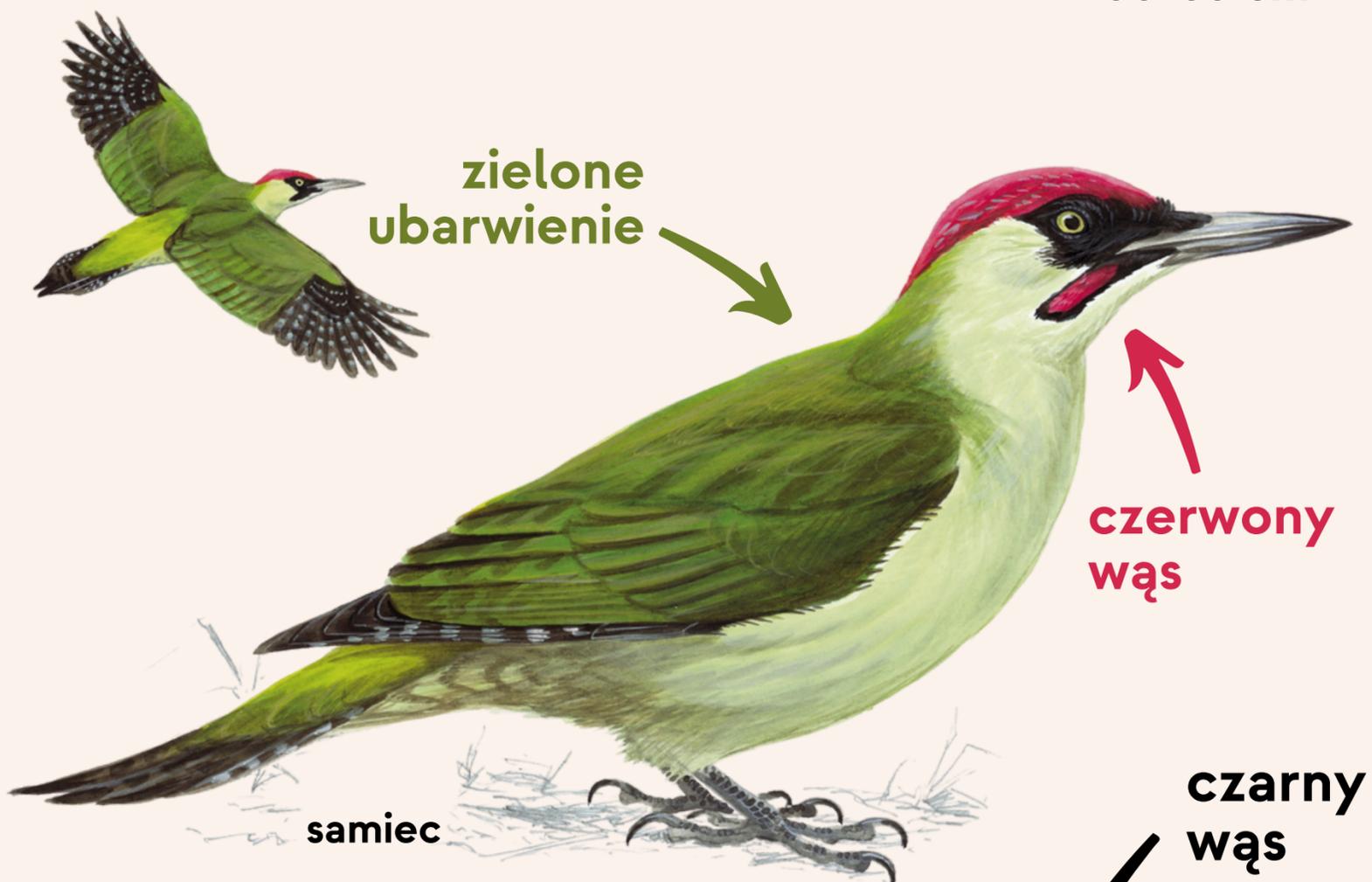
W niektóre zimy jerów jest u nas dużo („najeżdżają” Europę w większych liczbach), w inne prawie ich nie ma. Jego głos to krótkie, nosowe „jek”, często słyszane w locie.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Najłatwiej rozpoznać jera po pomarańczowych barkach i białym kuprze – żaden inny ptak wielkości zięby nie ma takiego zestawienia kolorów. Choć sylwetką przypomina ziębę, to wyróżnia go właśnie biały kuper oraz brak lub tylko wąskie białe obrzeżenie ogona. Ma również jasny rysunek na skrzydle, ale węższy niż zięba, mniej wyraźny i częściowo rdzawożółty. Po bokach ciała często widoczne jest drobne, ciemne kropkowanie. Zimą zarówno u samicy jak i samca dziób jest żółty z ciemną końcówką.

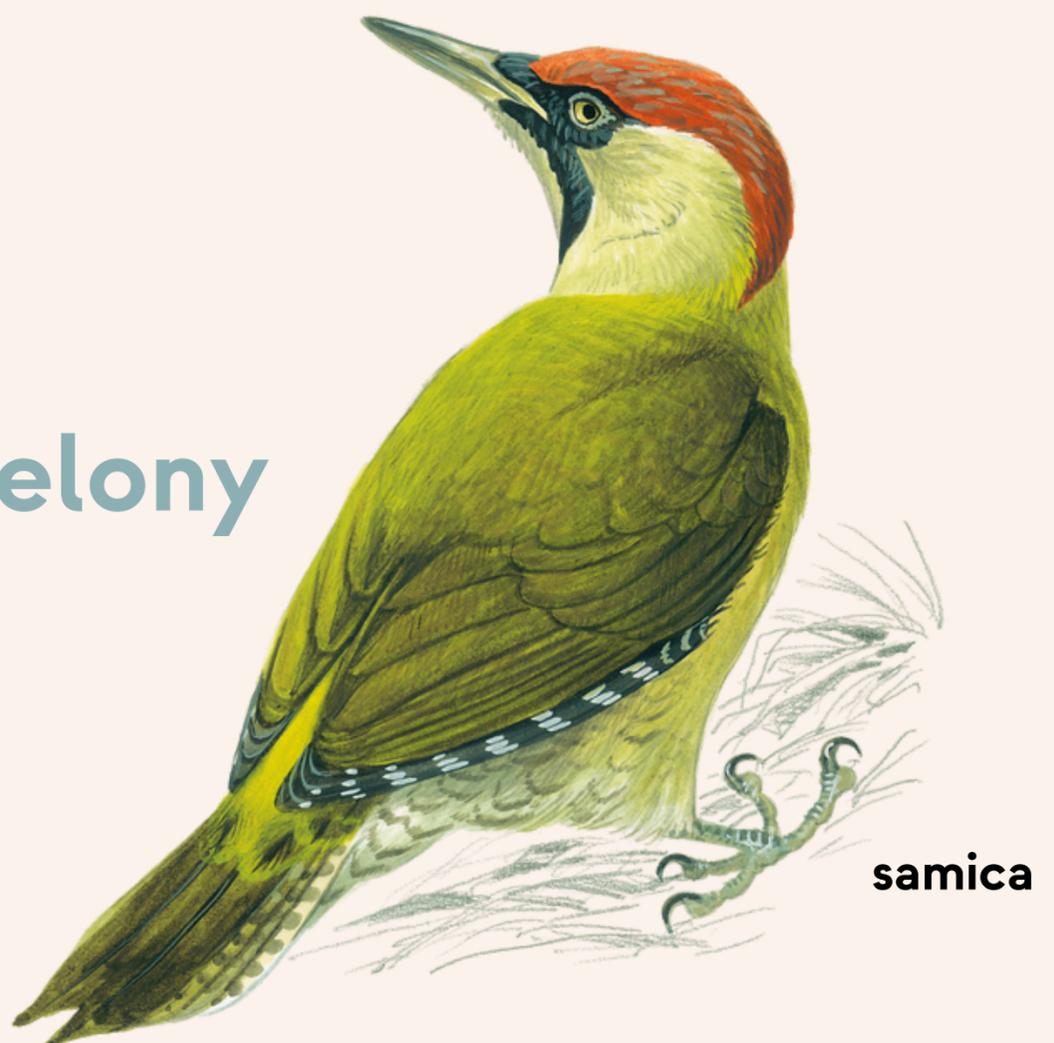
5

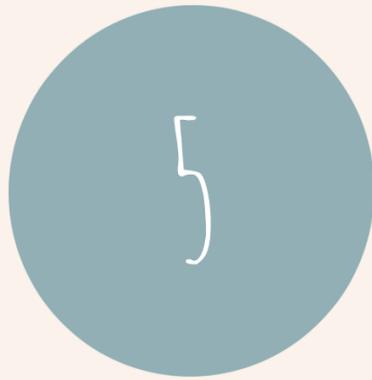
↔ 30-33 cm



czarny wąs

## Dzięcioł zielony





## Dzięcioł zielony – jak go rozpoznać?

Dzięcioł zielony to jeden z najbardziej charakterystycznych dzięciołów w Polsce.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Zielony grzbiet – intensywny, trawiasty kolor.
- Szary brzuch i pierś – stonowane, jasnoszare.
- Czerwona czapeczka na głowie – bardzo wyraźna.
- Czarne „wąsy” – u samca wąsy mają dodatkowo czerwony pasek.
- Duży rozmiar – mniej więcej wielkość gołębia.
- Mocny, prosty dziób – charakterystyczny dla dzięciołów.

## Gdzie go spotkasz?

W lasach liściastych i mieszanych oraz starych zadrzewieniach wiejskich, parkach i dużych ogrodach. Często przesiaduje na ziemi, co odróżnia go od większości dzięciołów.

## Jak się zachowuje?

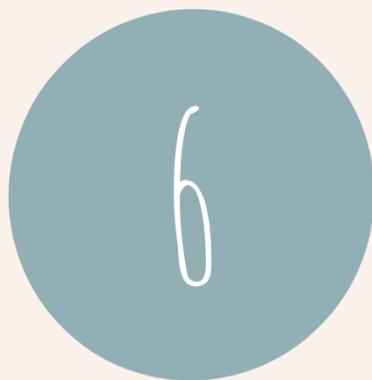
Rzadko bębni! – w przeciwieństwie do większości dzięciołów. Zamiast tego często wydaje głośnie, donośne „krriuk krriuk krriuk” – trochę jak śmiech. Na ziemi żeruje na mrówkach, które są jego ulubionym przysmakiem.

## Ciekawostki:

Dzięcioł zielony żywi się głównie mrówkami i ich larwami, dlatego często widuje się go żerującego na ziemi. Ma długi język, idealny do wybierania owadów z mrowisk.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Można pomylić go z dzięciołem zielonosiwym. Dzięcioł zielony ma większą głowę i mocniejszy dziób, podczas gdy zielonosiwy jest smuklejszy i mniejszy. Rysunek na głowie jest inny, zielonosiwy ma jednolicie szary wzór, mniej czerni wokół oka i węższy wąs, z czerwoną plamką tylko na czole. Dzięcioł zielony wyróżnia się wyraźną czerwoną czapeczką na głowie i mocniejszym kontrastem kolorów.

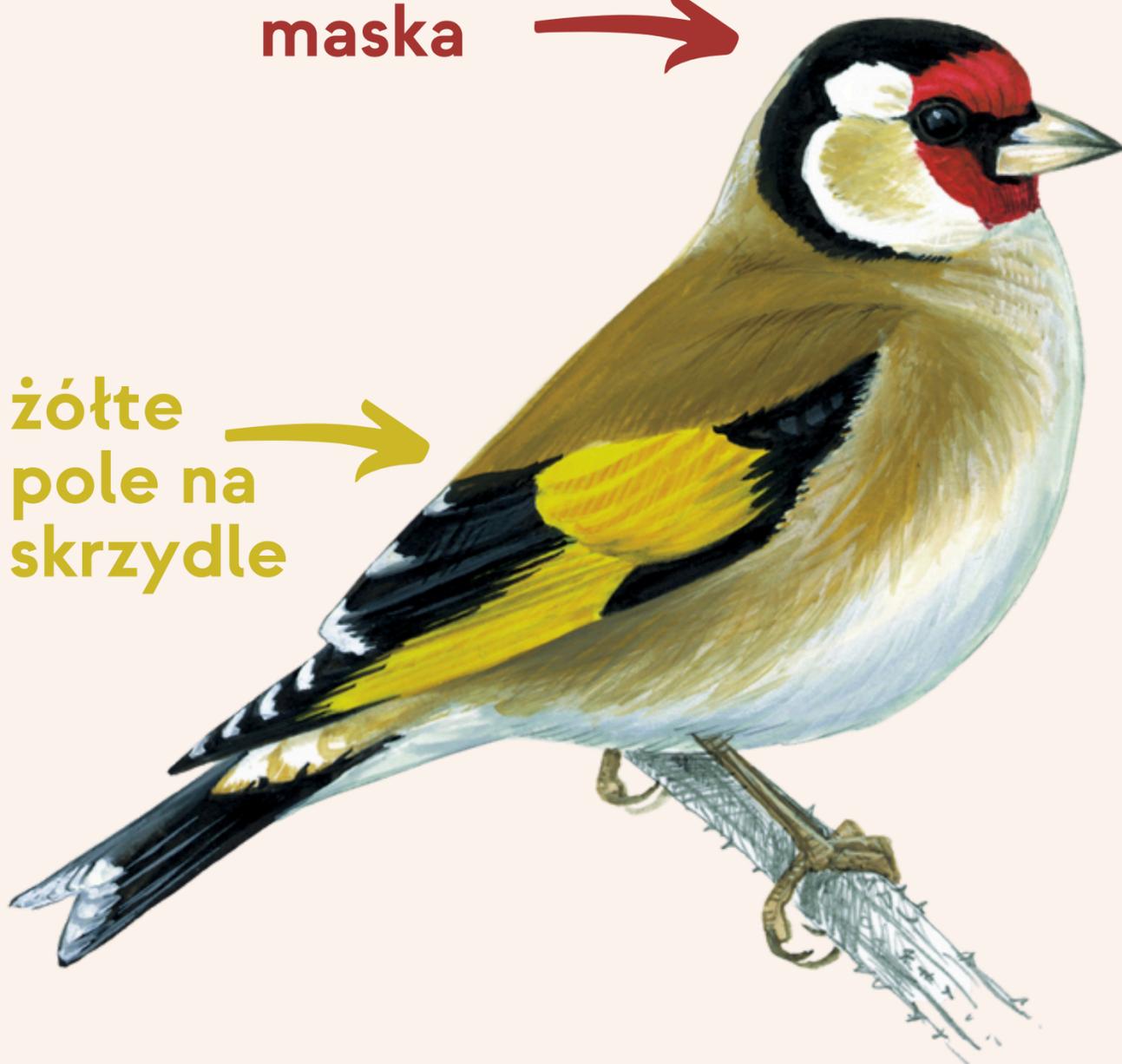


↔ 12,5–13,5 cm

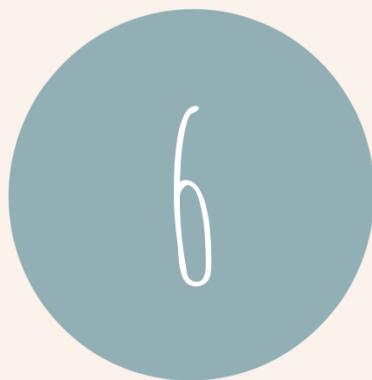
**czzerwona  
maska**



**żółte  
pole na  
skrzydle**



**Szczygieł**



## Szczygieł – jak go rozpoznać?

Szczygieł to jeden z najbardziej kolorowych ptaków, jakie możemy spotkać zimą. Nawet osoby, które nie znają się na ptakach, zwykle mówią: „O, ten z czerwoną buzią!” i mają rację.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Czerwone lico – maska obejmująca oczy, bardzo charakterystyczna.
- Żółte paski na skrzydłach – dobrze widoczne w locie.
- Czarna czapeczka i biały policzek – kontrastowe ubarwienie głowy.
- Brązowy grzbiet i biały spód ciała.

## Gdzie go spotkasz?

W ogrodach, parkach, na obrzeżach miast oraz w zaroślach.

## Jak się zachowuje?

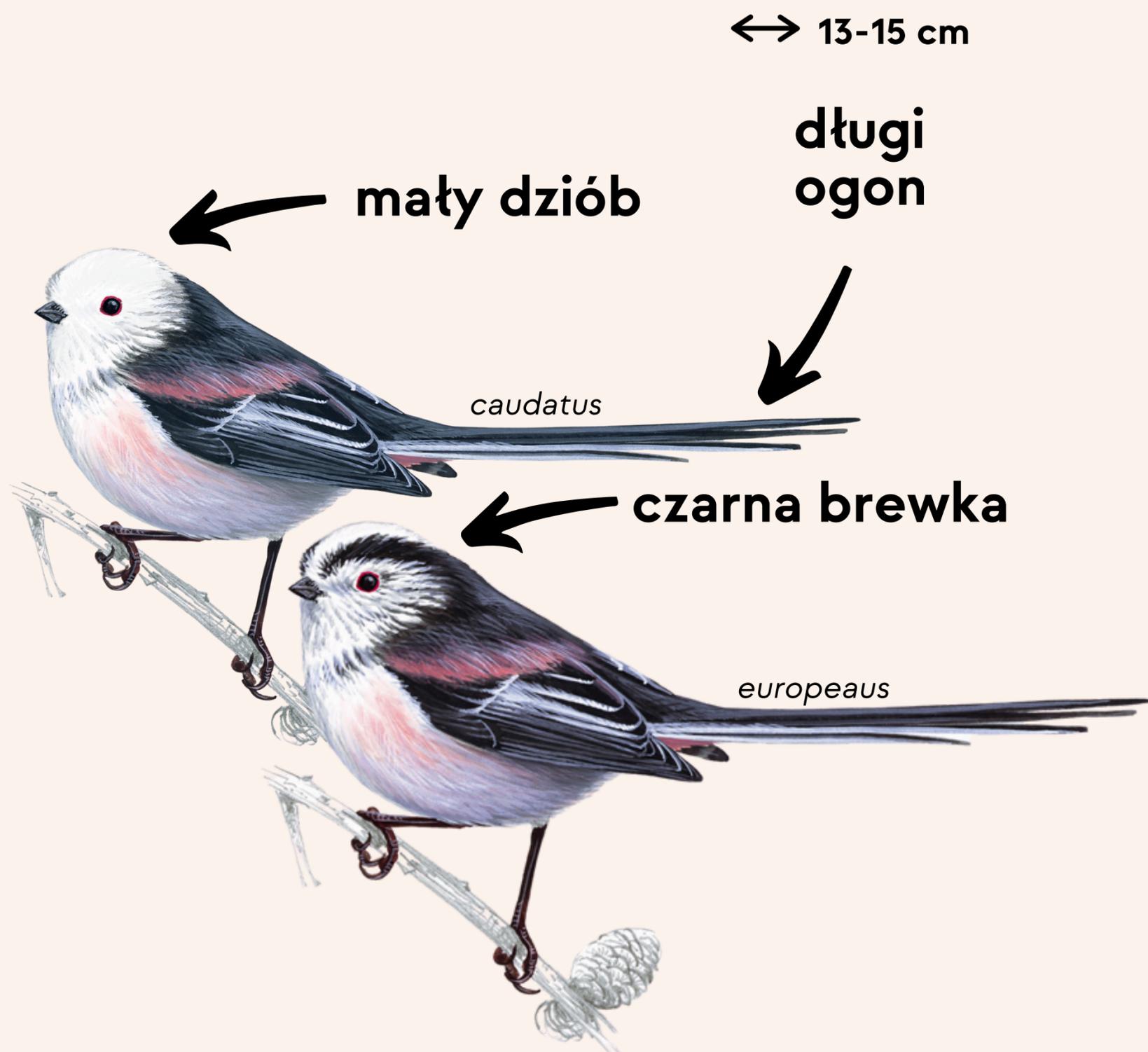
Szczygły to ptaki towarzyskie i ruchliwe. Często żerują w małych stadkach i lubią zwisać z roślin, skubiąc nasiona ostów czy łopianów.

## Ciekawostki:

Szczygły mają specjalnie przystosowany, cienki i spiczasty dziób, dzięki któremu potrafią wydłubywać nasiona z roślin niedostępnych dla innych ptaków.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Jeśli widzisz małego ptaka z czerwoną maską i żółtymi paskami na skrzydłach, to niemal na pewno szczygieł – żaden inny gatunek występujący w Polsce nie ma takiego połączenia kolorów.



## Raniuszek

W Polsce występują dwa podgatunki.

- *caudatus* – cała głowa biała.
- *europeaus* – ciemna brewka nad okiem.



## Raniuszek - jak go rozpoznać?

Raniuszek to ptak, który wyglądem przypomina kulkę waty. Jeden z najłatwiejszych do zapamiętania i chyba najmiłszy w odbiorze. To właśnie on występuje w naszym logo! :)

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Kuleczka z ogonem – małe ciało i bardzo długi ogon.
- Biała lub delikatnie różowawa głowa z ciemną brewką nad okiem lub bez brewki (jest to zależnie od podgatunku, w Polsce można spotkać je oba).
- Puszyste, biało-różowo-czarne upierzenie.
- Niewielki rozmiar – jest mniejszy od wróbla.

## Gdzie go spotkasz?

W zaroślach, parkach, zakrzaczeniach oraz lasach liściastych i mieszanych z bogatym podszytem.

## Jak się zachowuje?

Bardzo towarzyski, stale w ruchu. Przylatuje stadkami, czasem wykonuje akrobatyczne zwisy na cienkich gałązkach.

## Ciekawostki:

Raniuszki budują kuliste gniazda z mchu i pajęczyny.

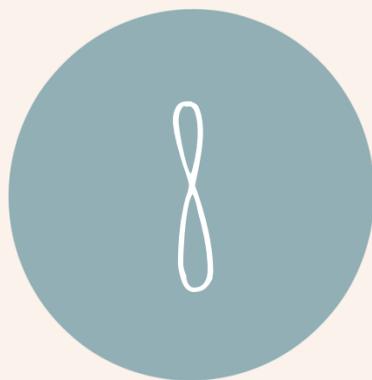
## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Raczej brak gatunków podobnych. Jeśli widzisz małą, białą kulkę z bardzo długim ogonem, to jest raniuszek. Jest dość mały i szybki, więc warto nauczyć się jego charakterystycznego głosu, by go nie przegapić.

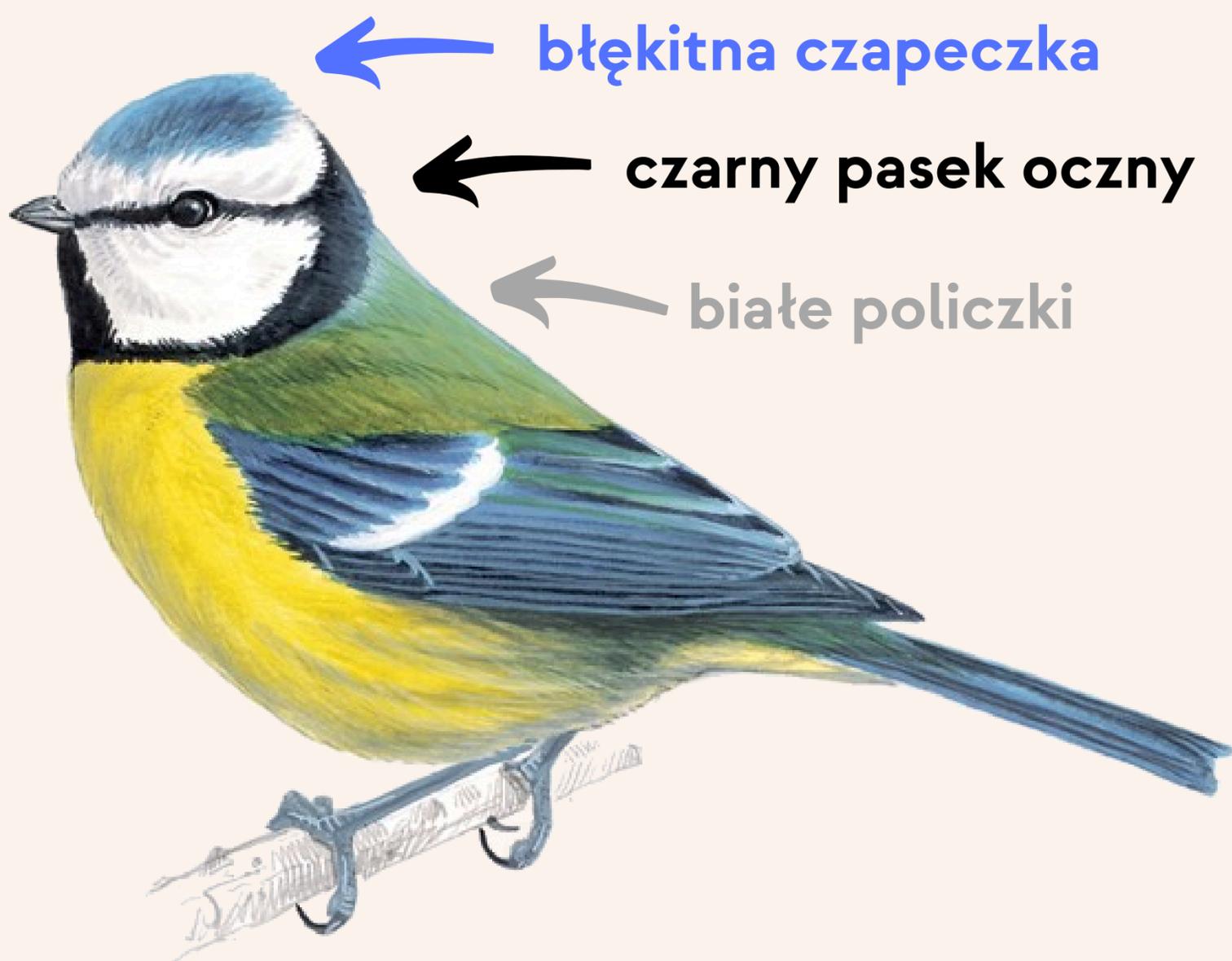
W Polsce występują dwa podgatunki raniuszka – *caudatus* i *europaeus*. *Caudatus* ma całą białą głowę, natomiast *europaeus* ma ciemną brewkę nad okiem.

W Polsce częściej spotykamy podgatunek z całą białą głową - *caudatus*.

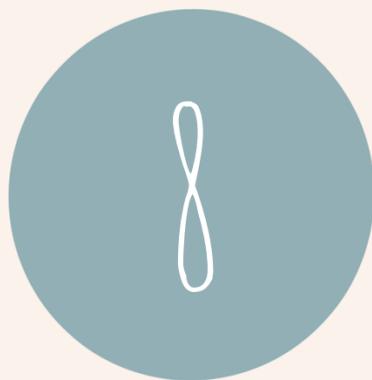
To właśnie ten podgatunek widnieje w logo OTOP.



↔ 11-12 cm



## Modraszka



## Modraszka – jak ją rozpoznać?

Modraszka to jedna z najbardziej charakterystycznych i lubianych sikor w Polsce.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Niebieska czapeczka – najważniejszy wyróżnik.
- Żółty brzusek, zielonkawy grzbiet.
- Białe policzki z ciemną, cienką obwódką.
- Mała, zwinna sylwetka.

## Gdzie ją spotkasz?

Zamieszkuje głównie lasy liściaste i mieszane, a także parki i ogrody.

## Jak się zachowuje?

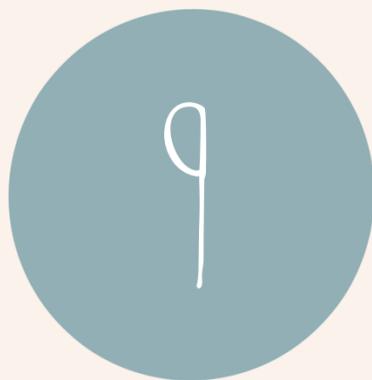
Jest ruchliwa, odważna i ciekawska. Bywa dominująca wobec bogatek. Kto miał okazję trzymać modraszkę w rękach (np. podczas obrączkowania), ten wie że to niełatwy i zawzięty zawodnik, zawsze skory do walki i dziobania.

## Ciekawostki:

Jest znakomitą akrobatką – potrafi zwisać głową w dół i wisieć na jednej nodze. Samica i samiec są bardzo podobne, choć samica zwykle jest nieco bledsza, u samca niebieski jest bardziej jaskrawy.

## Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

Żadna inna sikora w Polsce nie ma niebieskiej czapeczki.

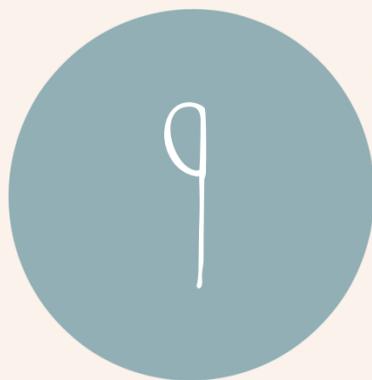


↔ 38-43 cm

biały pasek  
na szyi  
i skrzydłach



**Grzywacz**



## Grzywacz – jak go rozpoznać?

Grzywacz to największy z rodzimych gatunków gołębi.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Pełna, krągła pierś i stosunkowo mała głowa.
- Duży, biały kołnierzyk po bokach szyi.
- Biały pas na wierzchu skrzydeł, dobrze widoczny w locie.

### Gdzie go spotkasz?

Gniazduje w lasach, parkach i ogrodach oraz w centrach miast.

### Jak się zachowuje?

Głośno klaszcze skrzydłami, wzbijając się w powietrze.

### Ciekawostki:

Grzywacz coraz częściej pozostaje na zimę w Polsce.

### Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Najłatwiej rozpoznawalny wśród gołębi po dużym białym kołnierzyku i białych pasach na wierzchu skrzydeł. Jest też wyraźnie większy od gołębia miejskiego, ma proporcjonalnie dłuższy ogon i mniejszą głowę.

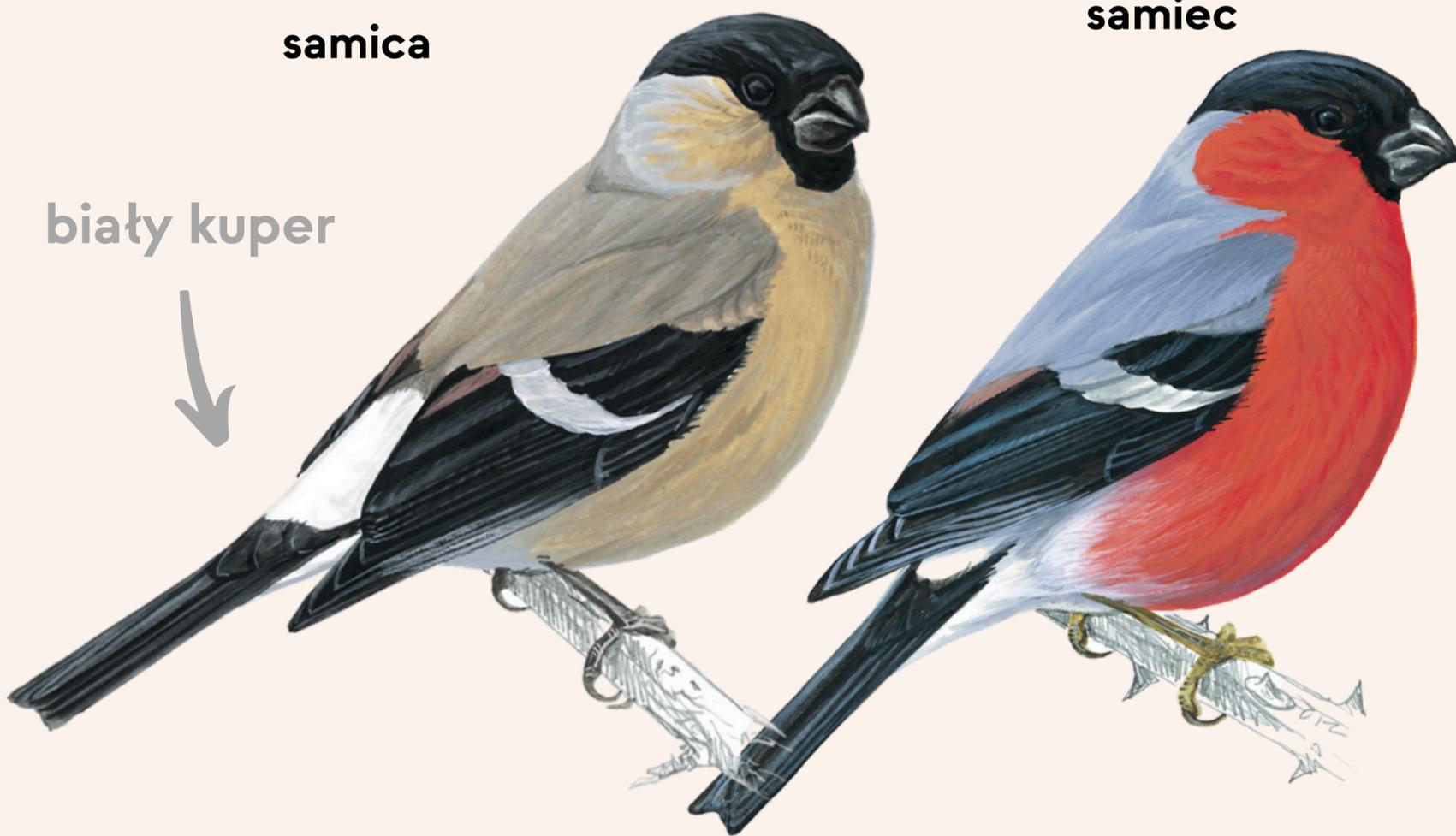
10

↔ 17-19 cm

**samica**

**samiec**

biały kuper



**Gil**

10



## Gil – jak go rozpoznać?

Gil to duży i krępy łuszczyk z charakterystycznym masywnym dziobem.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Bardzo krępa sylwetka.
- Dość duża głowa z czarną czapeczką i krótkim, pękatym, czarnym dziobem.
- Długi, czarny ogon.
- Spód u samca różowoczerwony, u samicy szarobeżowy.

## Gdzie go spotkasz?

Zamieszkuje lasy iglaste i mieszane, bywa też w parkach, większych ogrodach i na cmentarzach.

## Jak się zachowuje?

Jest niezbyt płochliwy, ale raczej skryty. Często przebywa w niewielkich stadkach.

## Ciekawostki:

Gil żywi się różnymi nasionami i pączkami drzew, latem także owadami.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Jeśli zobaczysz go w locie, zwróć uwagę na biały kuper kontrastujący z czarnym ogonem i szarym grzbietem.

11

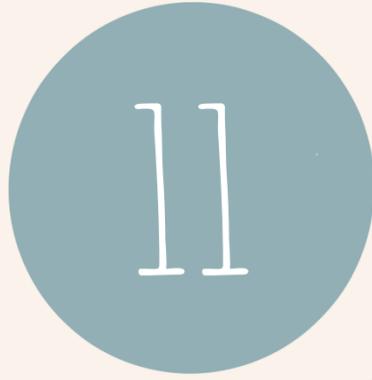
↔ 34-39 cm

szary kark



krótki  
dziób

**Kawka**



## Kawka – jak ją rozpoznać?

Kawka to ciemnoszary ptak, którego można rozpoznać po szybkim kroku, postawie oraz oku.

## Najważniejsze cechy wyglądu:

- Szarobiałe oko.
- Krótki dziób, dużo smuklejszy niż u wrony/czarnowrona i gawrona.
- Gruba, krótka szyja.

## Gdzie ją spotkasz?

Gniazduje zarówno blisko człowieka, np. w szczelinach budynków jak i w starych parkach i lasach liściastych.

## Jak się zachowuje?

Bardzo towarzyska. Żeruje stadnie, a jesienią i zimą zbiera się wieczorami w duże stada nocujące w parkach i zadrzewieniach.

## Ciekawostki:

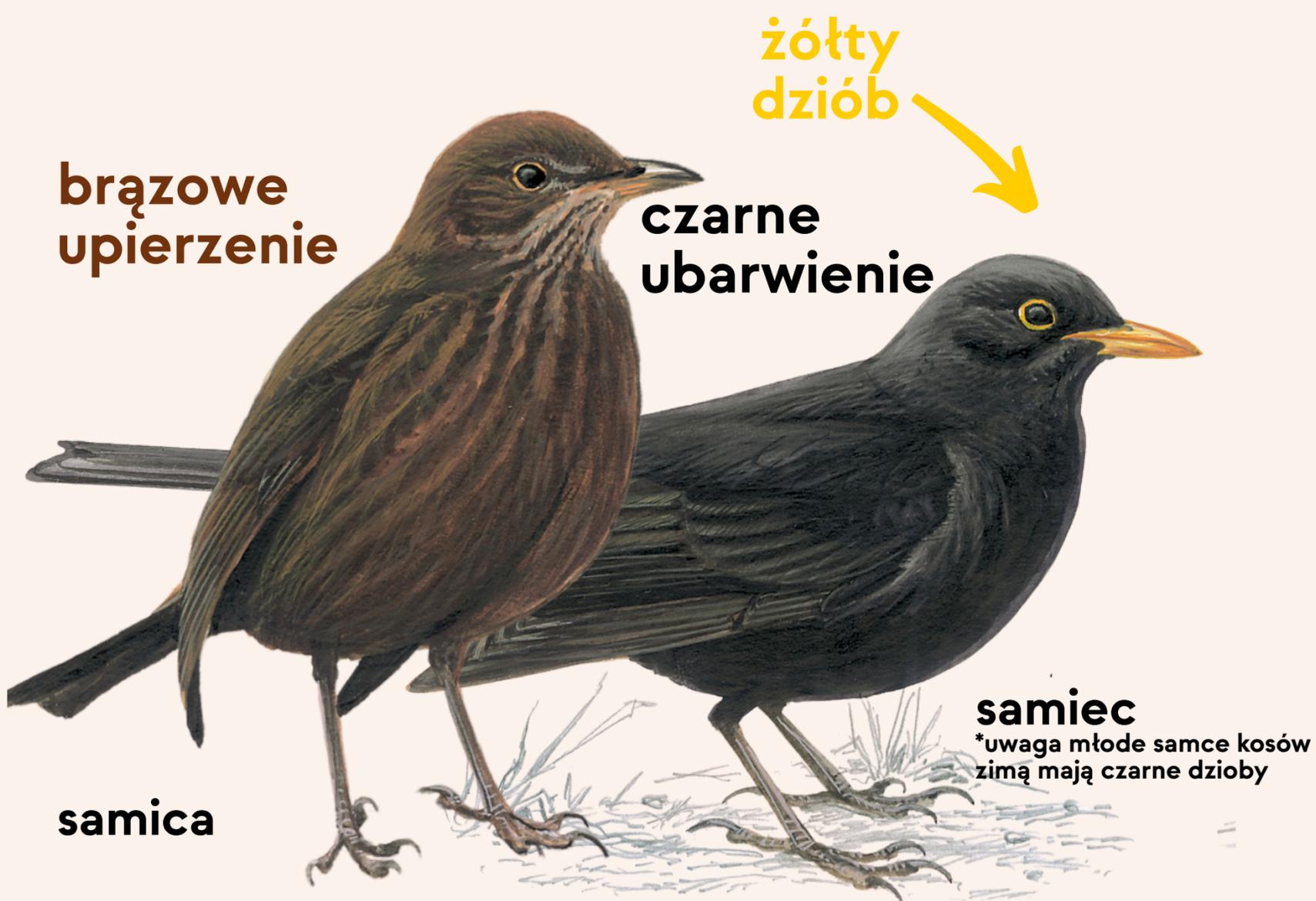
Kawki łączą się w pary na całe życie.

## Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

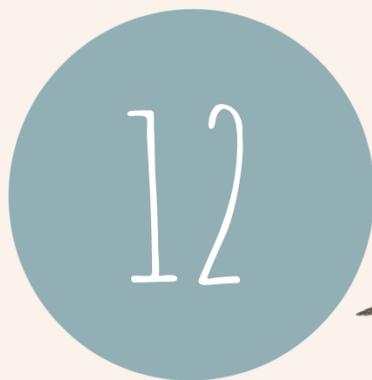
Jeśli spotkasz kawkę, zwróć uwagę na oko, które jest szarobiałe oraz trochę głębsze uderzenia skrzydeł w locie niż u wrony/gawrona. Kawka jest też mniejsza niż gawron, wrona siwa czy czarnowron.

12

↔ 24-27 cm



**Kos**



## Kos – jak go rozpoznać?

Samiec cały czarny z żółtym dziobem i wąską żółtą obrączką powiekową...to musi być kos!

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Samica oraz młode osobniki są brunatne z nieco jaśniejszym, brązowobiałym gardłem i rozmytym plamkowaniem na piersi.
- Samiec cały czarny, wiosną i latem ma żółty dziób i wąską żółtą obrączkę powiekową.

### Gdzie go spotkasz?

Gniazduje pospolicie w lasach, parkach i ogrodach.

### Jak się zachowuje?

Mało płochliwy, często śpiewa z dachów lub czubków drzew.

### Ciekawostki:

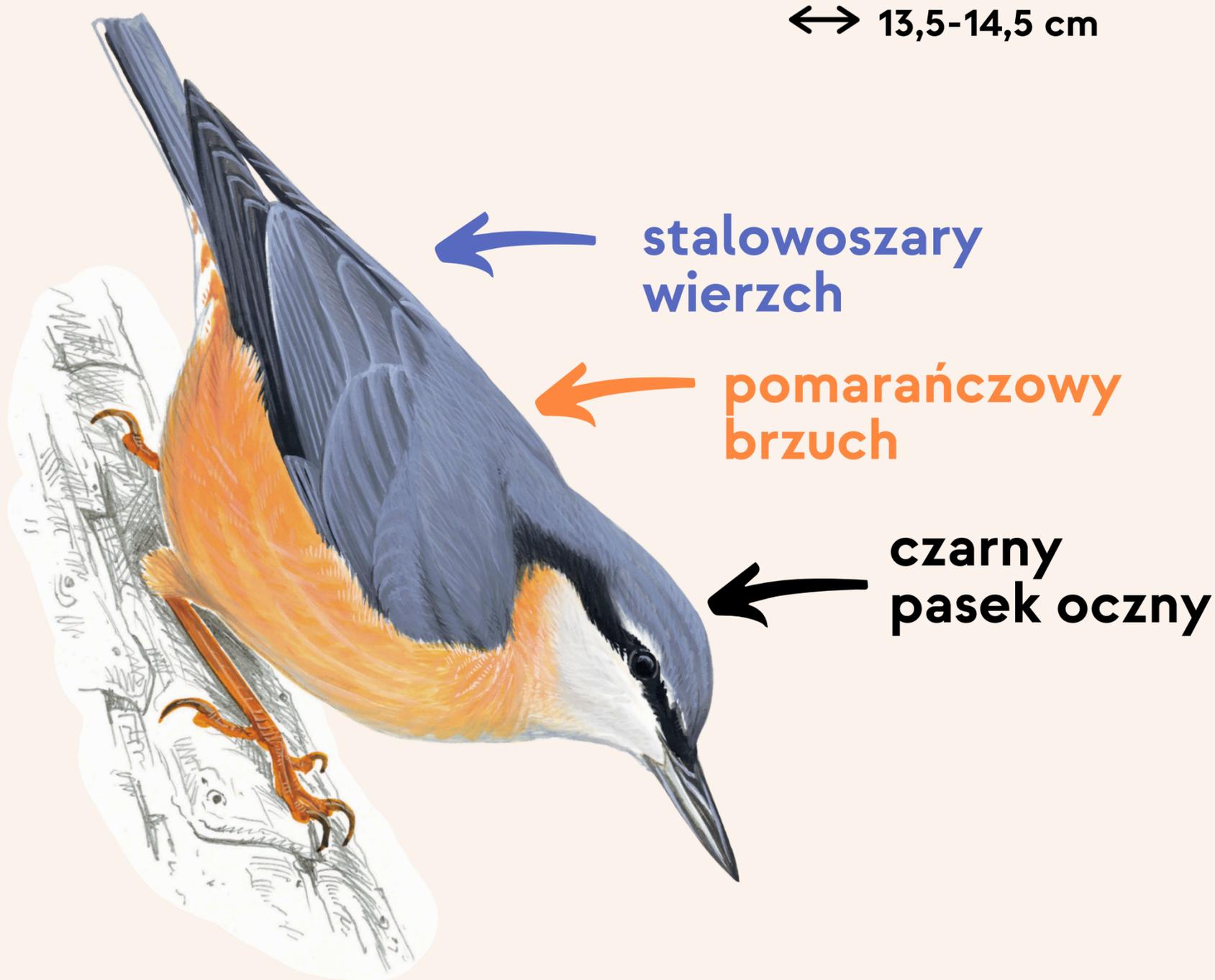
Kos żywi się dżdżownicami, owadami i owocami. Zakłada gniazdo w pnączach i niskich drzewach.

### Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Nie ma kropek w upierzeniu – w przeciwieństwie do szpaka. Na ziemi porusza się charakterystycznie: kilka kroków lub podskoków i nagłe zatrzymanie. Warto zwrócić uwagę na jego charakterystyczny, donośny śpiew.

13

↔ 13,5-14,5 cm



**Kowalik**

13



## Kowalik – jak go rozpoznać?

Jest aktywny przez cały rok i jako jeden z nielicznych ptaków potrafi schodzić po pniu głową w dół.

## Najważniejsze cechy wyglądu:

- Staloszary wierzch.
- Jasny spód.
- Czarny pasek oczny niczym ‘przepaska’ na oko.

## Gdzie go spotkasz?

Zamieszkuje lasy mieszane i liściaste ze starszymi drzewami oraz większe parki i ogrody.

## Jak się zachowuje?

Jest to ptak szybki i ruchliwy.

## Ciekawostki:

Kowalik to ptak, który ma niezwykłą umiejętność schodzenia głową w dół!

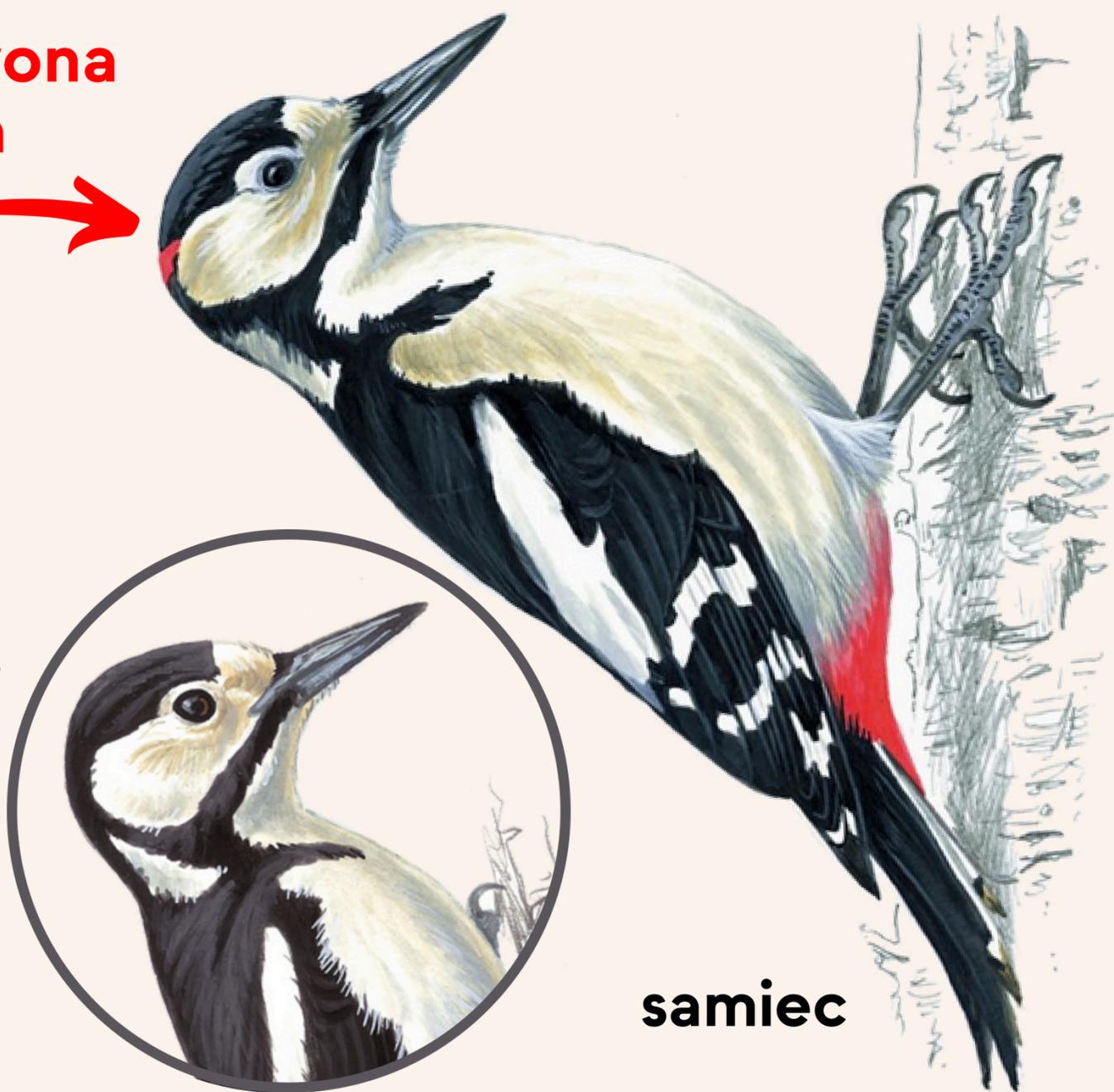
## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Ma charakterystyczną sylwetkę ‘bez szyi’, z dużą głową i z długim spiczastym dziobem. Staloszary wierzch i jaśniejszy spód, czarny pasek oczny.

14

↔ 22-24 cm

**czzerwona  
plama**



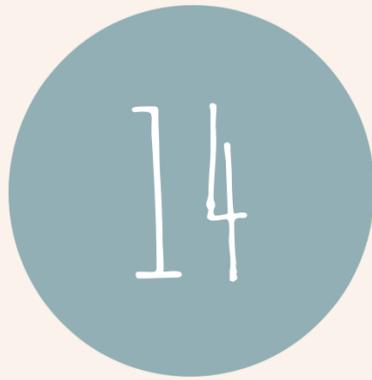
**czarny  
kark**



**samica**

**samiec**

## Dzięcioł duży



## Dzięcioł duży – jak go rozpoznać?

Dzięcioł duży to najliczniejszy polski dzięcioł. Szansa, że go spotkasz jest całkiem duża.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Białawy brzuch.
- Intensywnie czerwone podogonie.
- Niekreskowane boki.
- Dwie duże białe owalne plamy na barkach.
- Skrzydła są biało prążkowane.

### Gdzie go spotkasz?

We wszystkich typach lasów, szczególnie z sosną i świerkiem, a także w dużych parkach i ogrodach.

### Jak się zachowuje?

Czuły i ostrożny, sprawnie porusza się po pniach i grubych konarach.

### Ciekawostki:

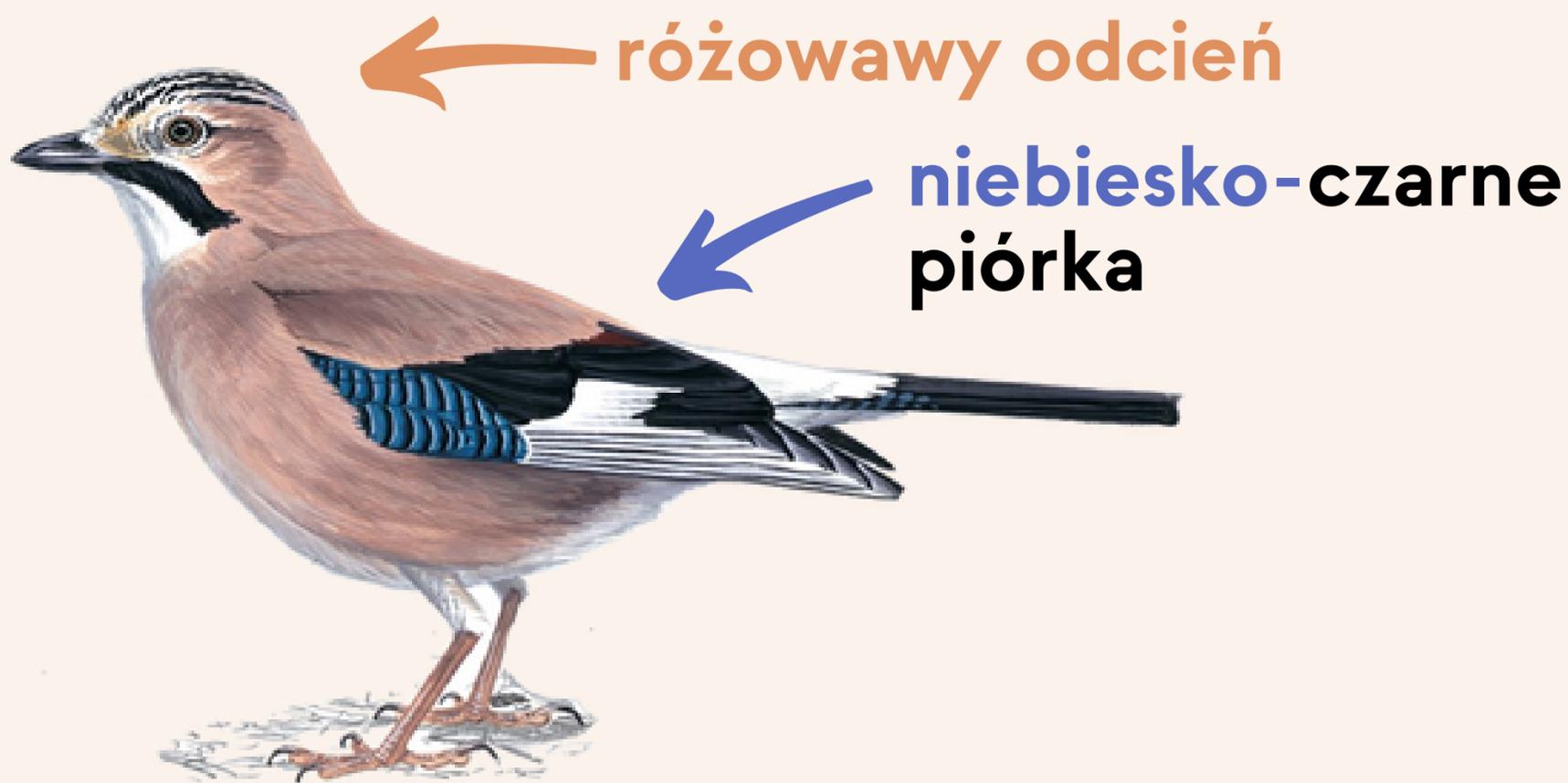
Dzięcioł korzysta z tzw. kuźni – klinuje szyszki w szczelinach kory, by łatwiej wydobyć z nich nasiona.

### Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Zwróć uwagę na czerwone podogonie i białe plamy na barkach. Samiec ma dodatkowo czerwoną plamę na potylicy, samica – czarne ciemię bez czerwieni.

15

↔ 33-36 cm



Sówka



## Sójka – jak ją rozpoznać?

Sójka to ptak w dużej mierze osiadły, o bardzo charakterystycznym ubarwieniu, choć mimo to wielu mieszkańców miast nie potrafi go rozpoznać.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Różowoszarobrązowe upierzenie z białawym gardłem i podbrzuszem
- Szeroki, czarny „wąs” po bokach głowy.
- Białawe ciemię z czarnymi kropkami.
- W locie widoczna duża biała plama na kuprze oraz szeroki biały pas na skrzydle.

### Gdzie ją spotkasz?

Zamieszkuje różne lasy, zarówno iglaste, jak i mieszane, oraz większe zadrzewione parki. Preferuje tereny obfitujące w żołądzie, które jesienią gromadzi na zimę.

### Jak się zachowuje?

Jest czujna i płochliwa, trudno ją podejść.

### Ciekawostki:

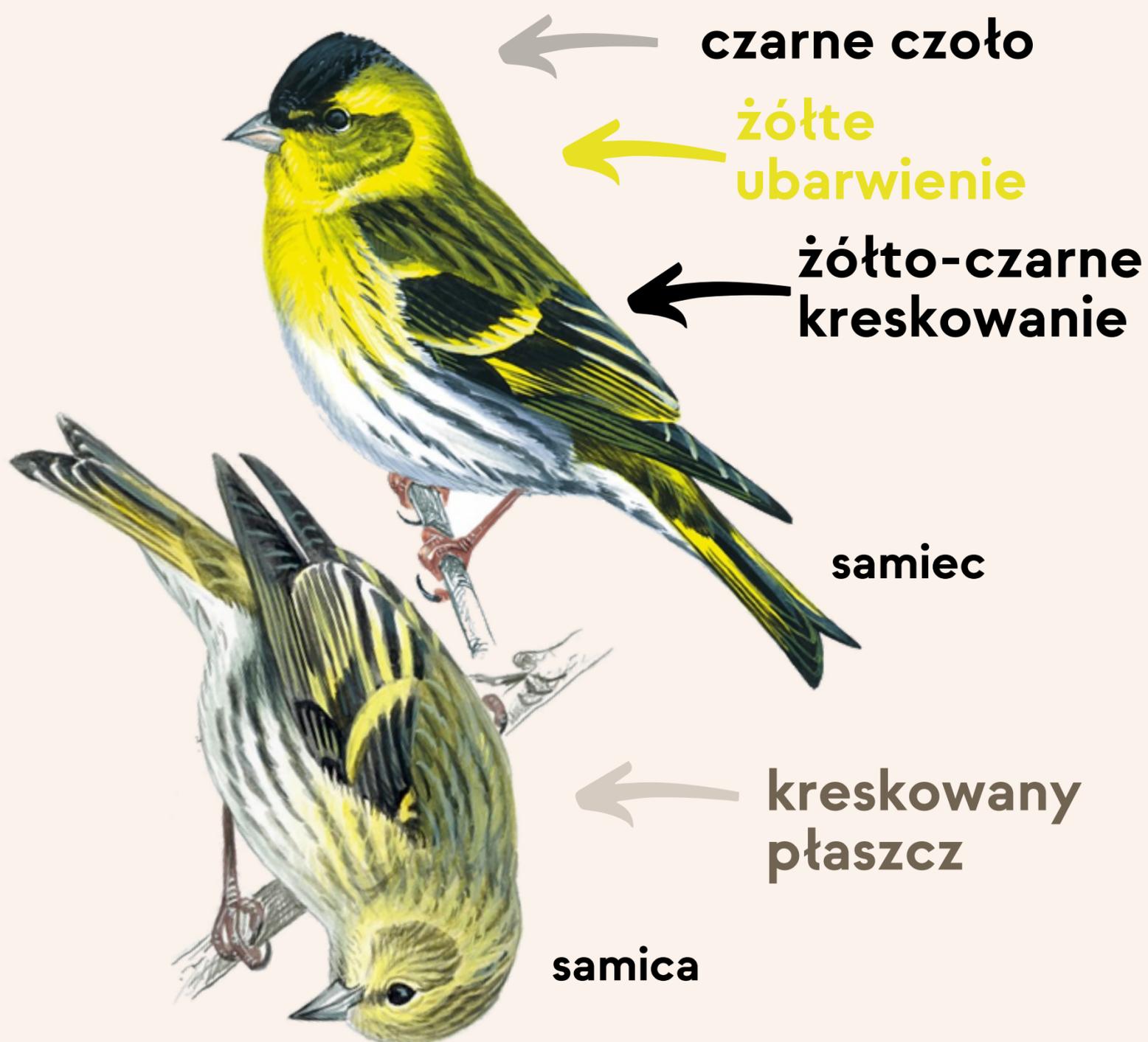
Sójka to ptak wszystkożerny. Latem w jej diecie mogą znaleźć się także jaja i pisklęta drobnych ptaków.

### Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

W locie bywa mylona z orzechówką, jednak sójka ma wyraźnie dłuższy ogon, krótszy dziób oraz kontrastową białą plamę na kuprze.

16

↔ 11,5-12,5 cm



**Czyż**

16



## Czyż – jak go rozpoznać?

Czyż to mały, zgrabny ptak o żółto-czarnym kontrastowym upierzeniu.

## Najważniejsze cechy wyglądu:

- Dość mała głowa i krótki ogon.
- Dziób trójkątny, ostry.
- Ciemne skrzydło z kontrastowym żółtym lub żółtobiałym rysunkiem.
- Jaskrawożółte boki ogona i kuper.
- Intensywnie kreskowany dół boków.
- Samiec ma czarną czapeczkę.

## Gdzie go spotkasz?

Zimą można go spotkać w dużych stadach. Trzyma się grup drzew i nie przebywa na otwartych przestrzeniach. Żeruje na drzewach, często na owocostanach olszy i brzozy. Odwiedza też karmniki.

## Jak się zachowuje?

Ruchliwy, niezbyt płochliwy. Sprawnie wspina się nawet po cienkich gałązkach, potrafi zwisać grzbietem w dół.

## Ciekawostki:

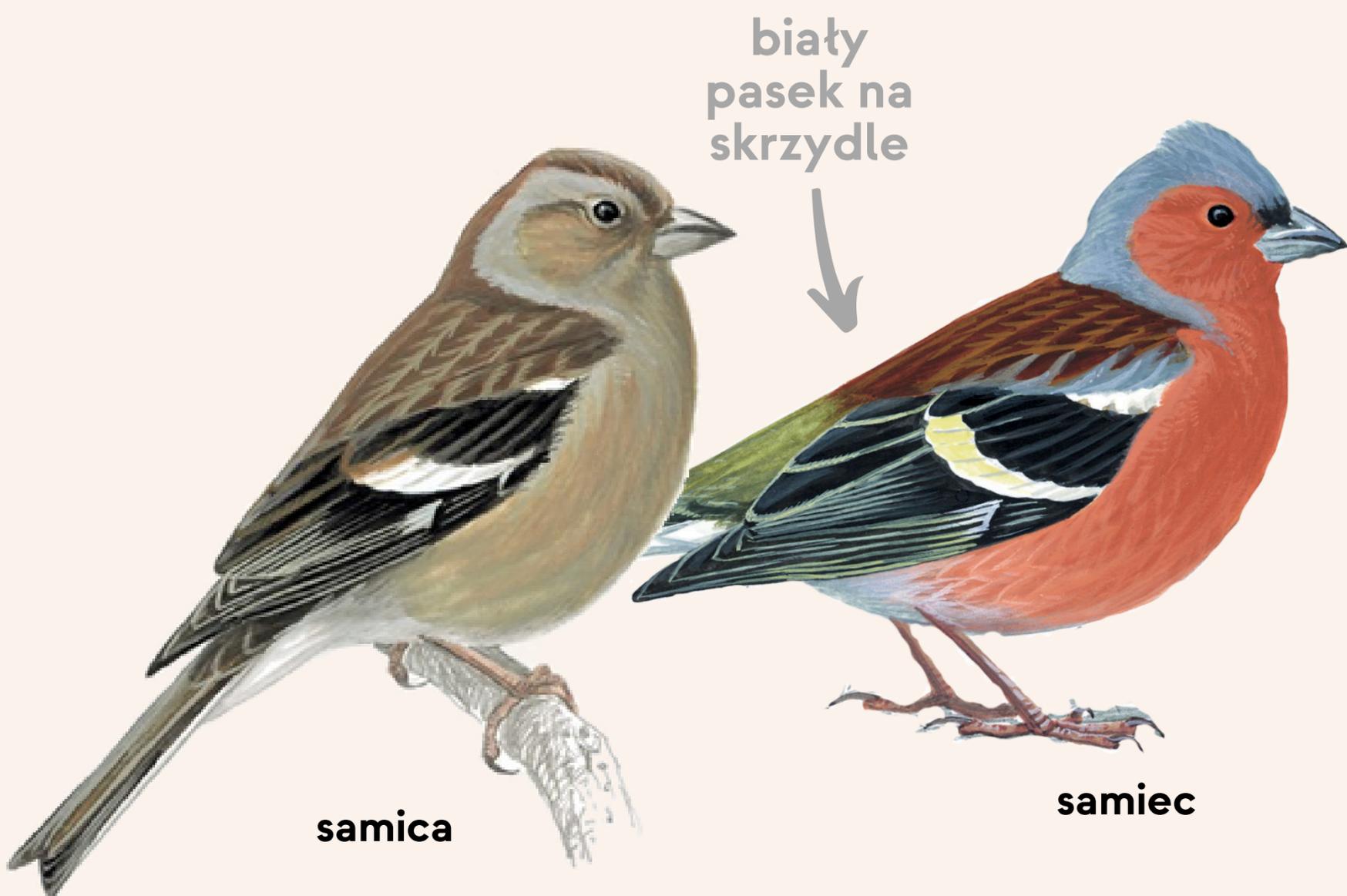
Co kilka lat pojawia się zimą w większej liczbie.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Czyż jako jedyny mały łuszczak ma wyraźną jasną plamę u nasady lotek I rzędu.

17

↔ 14,5-16 cm



Zięba



## Zięba – jak ją rozpoznać?

Wielkości wróbla, ale o smuklejszej sylwetce i dłuższym ogonie.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Dwa białe paski pokrywowe.
- Białe brzegi ogona.
- Szarzielony kuper.
- Samiec: czapeczka i kark szaroniebieskie, boki głowy, pierś i spód rdzawe.
- Samica: szarzielony wierzch z brązowym odcieniem, spód beżowo-szarobiały.

## Gdzie ją spotkasz?

Ziębę można spotkać w lesie, parku czy ogrodzie

## Jak się zachowuje?

Często żeruje na ziemi. Z pewnością każdy słyszał jej śpiew w lesie, bo śpiewa chętnie i donośnie.

## Ciekawostki:

Zięba to jeden z najliczniejszych ptaków w Polsce.

## Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

Energiczny, falisty lot, białe paski pokrywowe i brzegi ogona – to zięba!

18

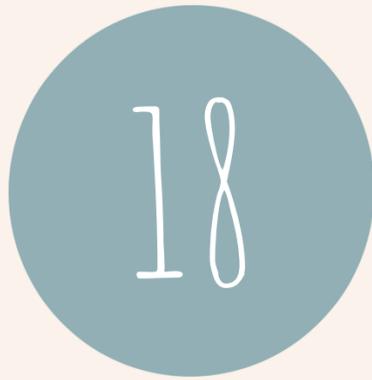
↔ 31-34 cm



← **czarny pasek  
na szyi**

← **beżowe  
ubarwienie**

**Sierpówka**



## Sierpówka – jak ją rozpoznać?

Jasny gołąb z czarną półobrożą na karku.

## Najważniejsze cechy wyglądu:

- Dość jednolicie jasnobezowa.
- Ciemne oko.
- Długi ogon, który złożony wydaje się od spodu niemal biały.
- Na karku wąska czarna półobroża.

## Gdzie ją spotkasz?

Zamieszkuje tereny blisko człowieka – osiedla, parki, ogrody.

## Jak się zachowuje?

Zimą często żyje w stadach. Mało płochliwa.

## Ciekawostki:

Sierpówki łączą się w pary na całe życie.

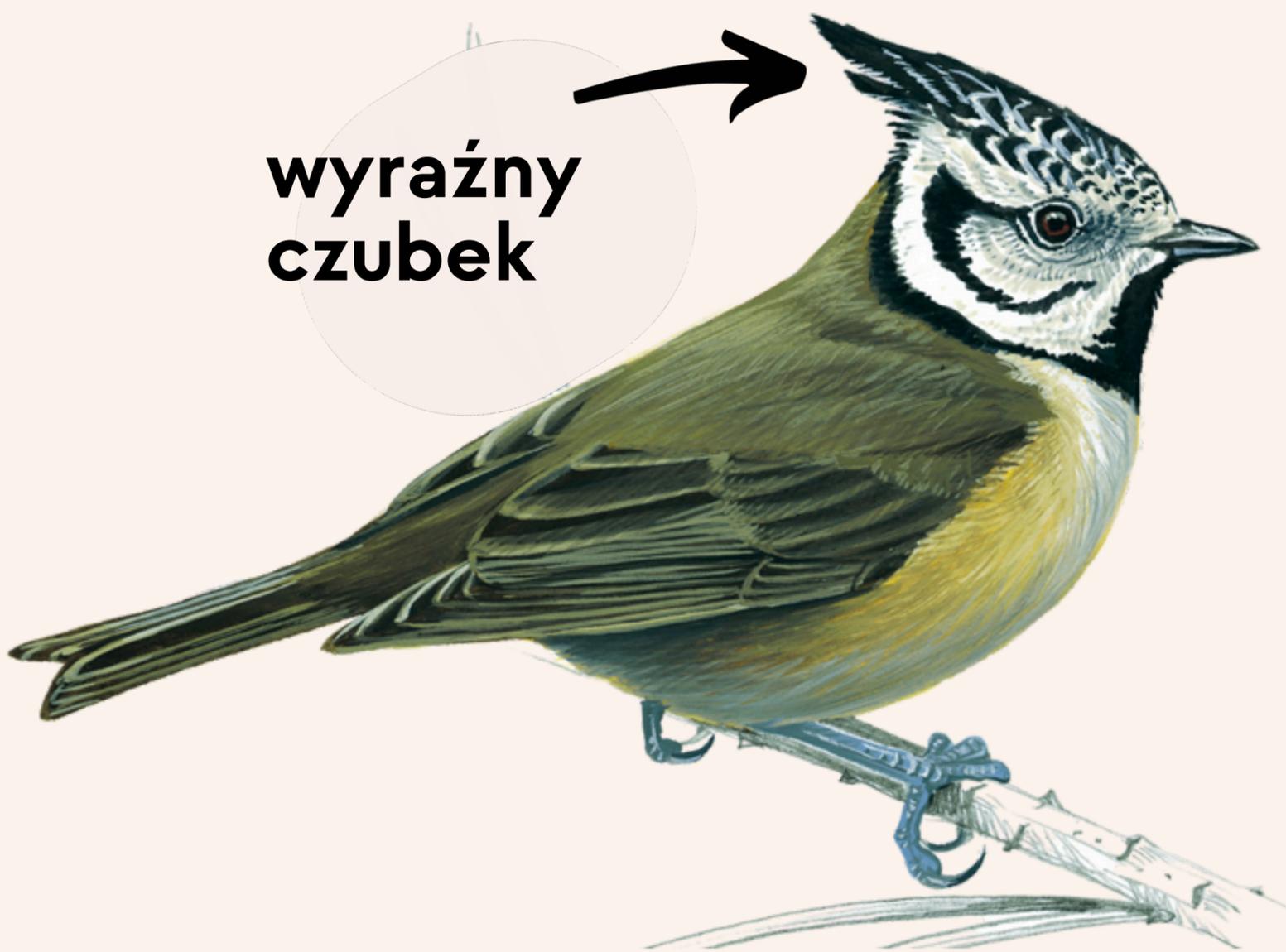
## Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

Raczej trudna do pomylenia z innym gatunkiem. Kluczowe są czarna półobroża i jasne upierzenie.

19

↔ 12-13 cm

wyraźny  
czubek



**Czubatka**



## Czubatka – jak ją rozpoznać?

Jedyna polska sikora z czubkiem!

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Na głowie charakterystyczny czarno-biały rysunek i spiczasty czubek.
- Szeroki, czarny śliniak.
- Wierzch szarobrązowy, spód brudnobiały.
- Brązowe oko.

### Gdzie ją spotkasz?

Zamieszkuje bory, głównie sosnowe i świerkowe.

### Jak się zachowuje?

Niezbyt płochliwa. Zimą można ją spotkać w towarzystwie innych gatunków sikor.

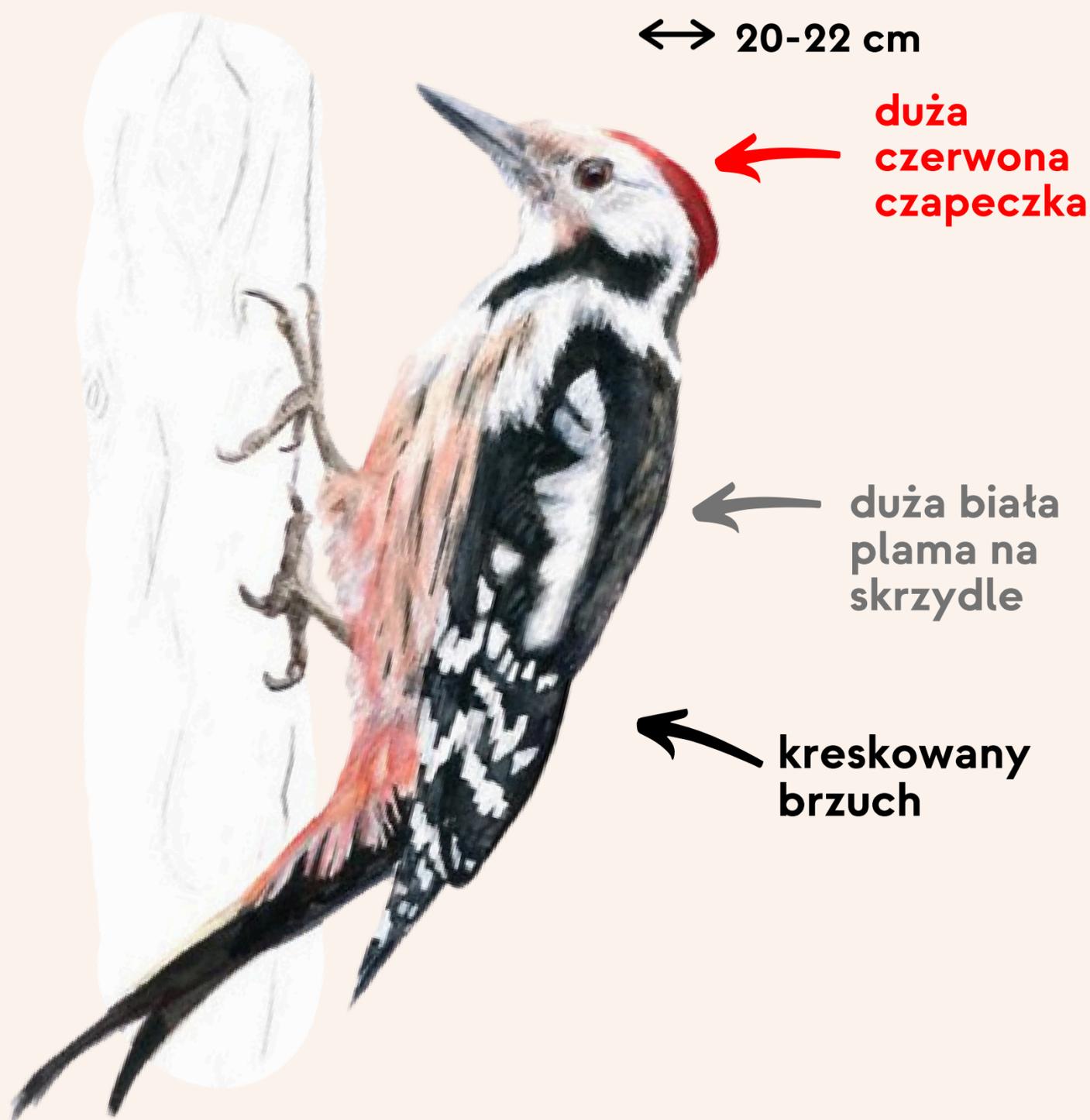
### Ciekawostki:

Czubatka lęgnie się w dziupli, którą samodzielnie wykuwa w spróchniałym pniu.

### Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

Jeśli widzisz małego ptaka z czubkiem na głowie, to musi być czubatka!

20



## Dzięcioł średni

20



## Dzięcioł średni – jak go rozpoznać?

To średniej wielkości ptak, mniejszy od dzięcioła dużego, wyróżniający się czerwoną czapeczką bez czarnego obrzeżenia.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Dość krótki i smukły dziób.
- Krągła głowa z czerwoną czapeczką.
- Czarny wąs, niesięgający dzioba.
- Różowawe podogonie o rozmytej granicy.
- Żółto-brązowy brzuch z ciemnym kreskowaniem po bokach.

### Gdzie go spotkasz?

Można go spotkać przede wszystkim w lasach liściastych ze starymi dębami, grabami i wiązami. Zimą odwiedza karmniki.

### Jak się zachowuje?

Przebywa głównie w koronach drzew. Rzadko żeruje na ziemi.

### Ciekawostki:

Dzięcioł średni żywi się przede wszystkim owadami i pajęczakami.

### Jak nie pomylić go z innymi ptakami?

Warto zwrócić uwagę na wąs niesięgający dzioba i oko mocno wybijające się na tle białego czoła i boku głowy.

21

↔ 14-15 cm

oliwkowe  
ubarwienie

szarawy  
odcień

żółte  
brzegi  
lotek

samiec

stożkowaty  
dziób

żółte  
brzegi  
lotek

samica

szarawy  
brzuch

**Dzwoniec**



## Dzwoniec – jak go rozpoznać?

Dość krępy ptak o grubym dziobie i zielonkavo-żółtym ubarwieniu.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Masywne tułów i głowa.
- Gruby, jasnoróżowy dziób.
- Żółte brzegi lotek I rzędu oraz brzegi ogona.
- Zielonkawy spód.
- Wierzch zielony i gładki u samca, brązowy i lekko kreskowany u samicy.

### Gdzie go spotkasz?

Spotykany na skraju lasów, w zagajnikach, parkach, ogrodach.

### Jak się zachowuje?

Dość czujny i płochliwy.

### Ciekawostki:

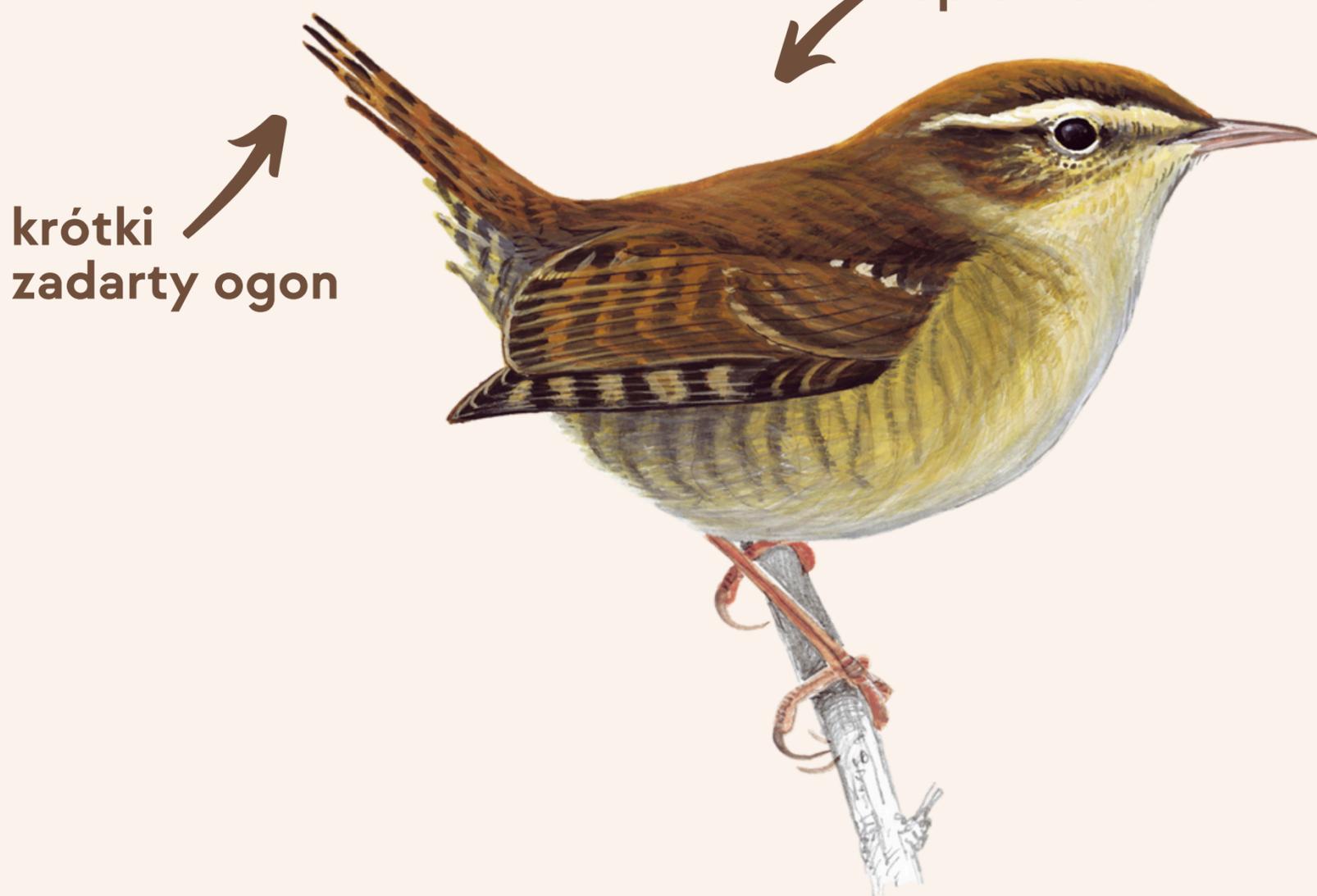
Zazwyczaj samce są wierne jednej partnerce, jednak dość często zdarzają się układy poligamiczne, w których pod opieką jednego samca pozostaje nawet do pięciu samic. Zdarzają się też sytuacje, gdy samica z pisklętami znajduje się pod opieką więcej niż jednego samca.

### Jak nie pomylić go z innymi ptakami?

Charakterystyczne dla dzwońca są jasnoróżowy dziób, żółte brzegi lotek oraz mniej kontrastowe ubarwienie niż np. czyża. Warto też nauczyć się jego głosu

22

↔ 9-10 cm



**Strzyżyk**



## Strzyżyk – jak go rozpoznać?

Bardzo mały ptak o donośnym głosie i zadartym ogonie.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Bardzo mały i z krótką szyją.
- Jasna brew.
- Długi, spiczasty i lekko zagięty dziób.
- Wierzch rdzawobrązowy, spód brązowobiały – oba z ciemnym, falistym prążkowaniem.
- Ogon krótki, zwykle zadarty do góry.

### Gdzie go spotkasz?

Najczęściej można go spotkać w lasach z gęstym podszytem czy nadrzecznych zaroślach. Rzadko można go zobaczyć w odsłoniętym miejscu.

### Jak się zachowuje?

Bardzo ruchliwy i niespokojny. Płochliwy.

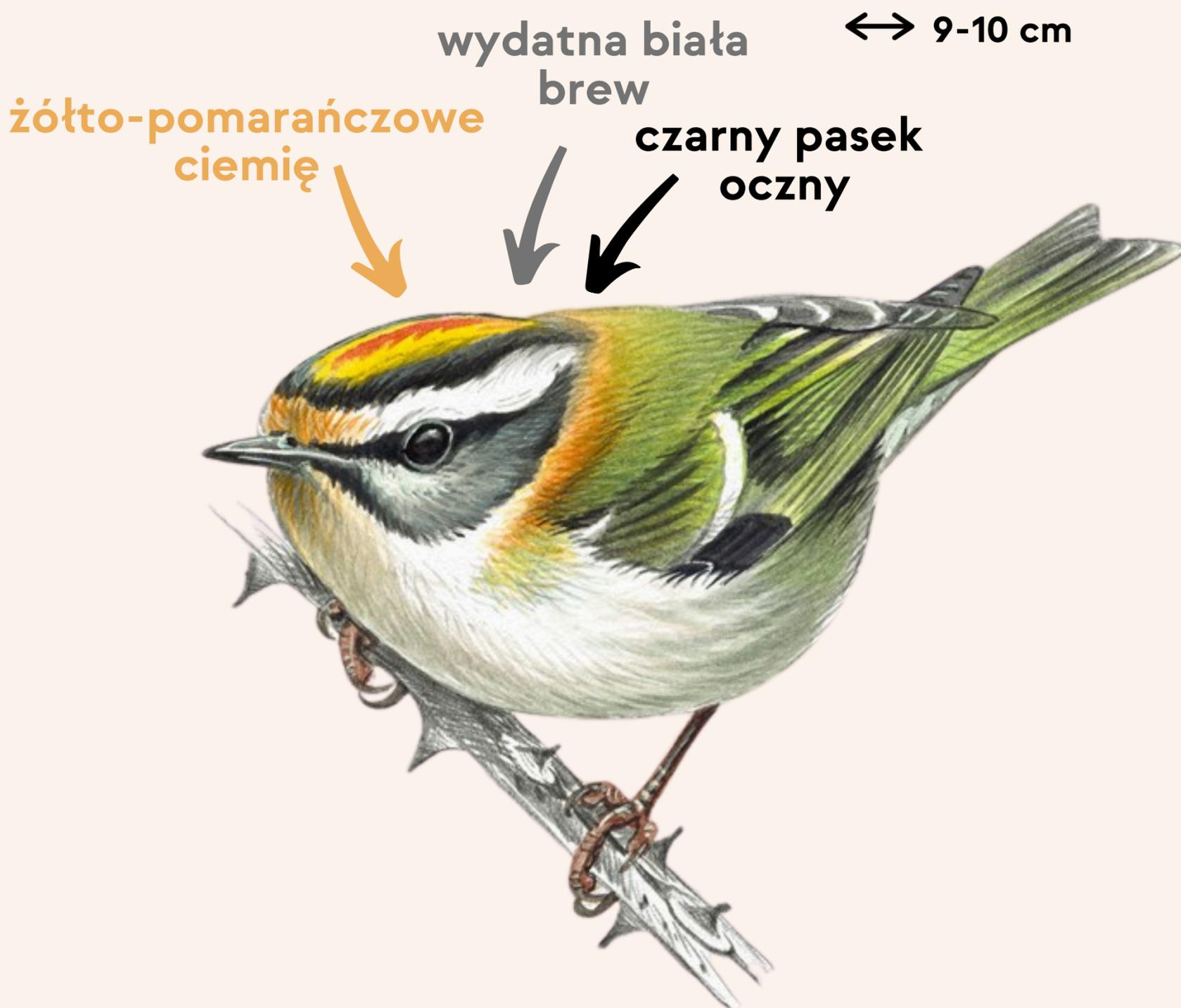
### Ciekawostki:

Strzyżyk, choć maleńki, ma zaskakująco donośny śpiew.

### Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Mały, ruchliwy, brązowy ptak z zadartym ogonkiem – to musi być strzyżyk! Warto nauczyć się jego śpiewu, by łatwiej go zidentyfikować, gdy kryje się w zaroślach.

23



Zniczek

23



## Zniczek – jak go rozpoznać?

Zniczek to bliski kuzyn mysikrólika, nieco większy i smuklejszy.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Bardzo mały ptak, ale nieco większy od mysikrólika.
- Zielonkawy grzbiet i jasny spód ciała.
- Pasek na czubku głowy – żółty, u samca z pomarańczowym środkiem.
- Wyraźna, jasna brew nad okiem i ciemniejsza maska.

## Gdzie go spotkasz?

W lasach liściastych i mieszanych, parkach, ogrodach. Zimą często pojawia się w zadrzewieniach i przy karmnikach.

## Jak się zachowuje?

Bardzo ruchliwy, skacze po gałązkach i liściach, często wysoko w koronach drzew.

## Ciekawostki:

Jest jednym z ptaków zimujących w Polsce. Często dołącza do stad mieszanych z sikorami.

## Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Od mysikrólika różni się bardziej kontrastową głową, wyraźną brwią i smuklejszą sylwetką. Zniczek wygląda „ostrzej” niż mysikrólik. Warto nauczyć się jego głosu co ułatwi identyfikację, gdy szybko porusza się wśród gałęzi lub wysoko w koronach drzew.

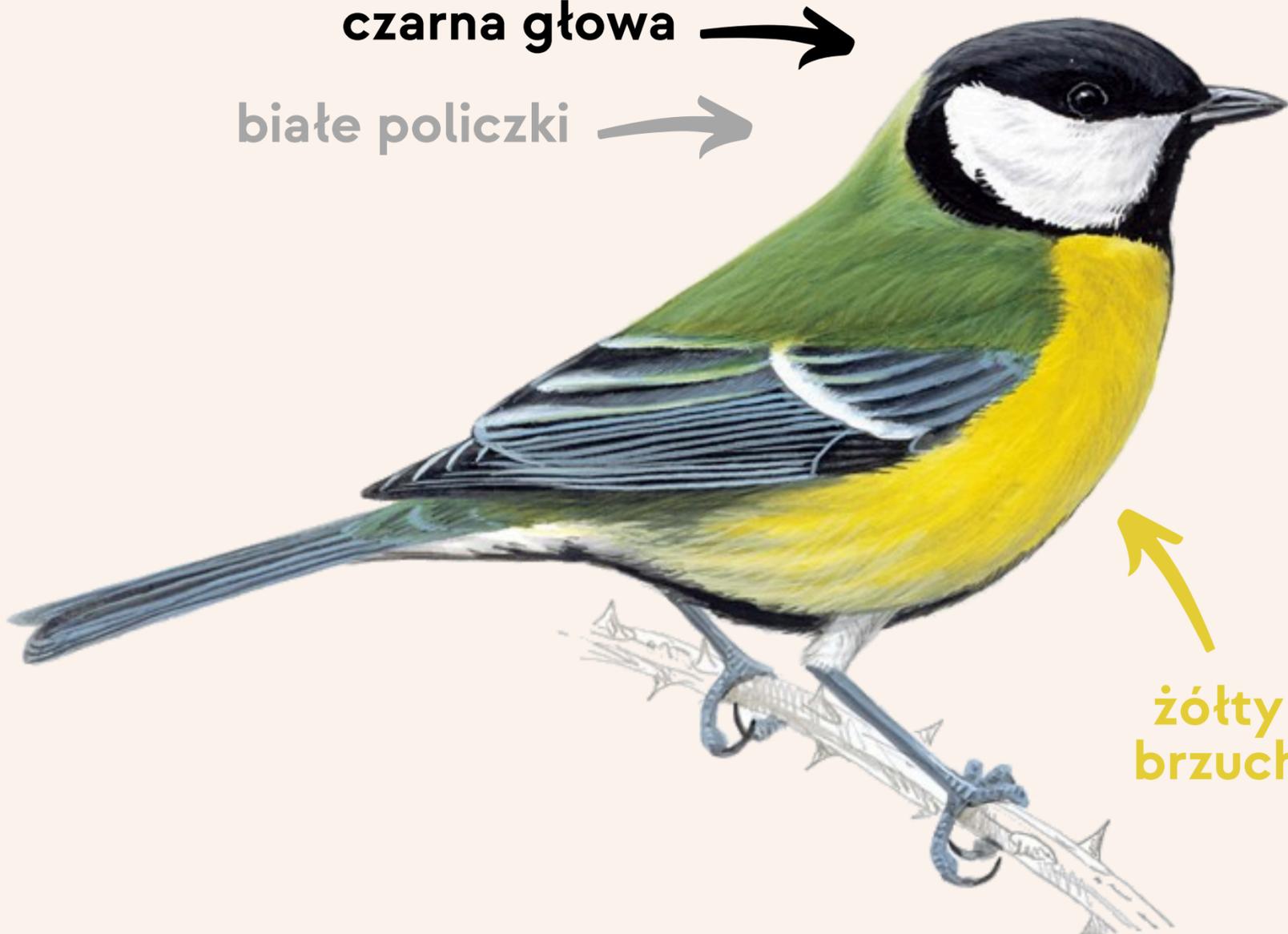
24

↔ 13,5-14,5 cm

**czarna głowa**



białe policzki



**żółty  
brzuch**

**Bogatka**

24



## Bogatka – jak ją rozpoznać?

Bogatka to największa z sikor.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Czarna głowa z dużymi, białymi policzkami.
- Żółty brzuch z czarnym pasem biegnącym wzdłuż środka (u samca szerszym).
- Zielonkawy grzbiet i niebieskawoszare skrzydła.
- Krępa sylwetka i dość duża głowa.

### Gdzie ją spotkasz?

W lasach, parkach, ogrodach, na osiedlach – bardzo blisko ludzi.

### Jak się zachowuje?

Głośna i odważna.

### Ciekawostki:

Szybko uczy się nowych sposobów zdobywania pokarmu. Ma bogaty repertuar głosów i „dialektów”.

### Jak jej nie pomylić z innymi ptakami?

Od modraszki różni się większym rozmiarem i brakiem niebieskiej „czapeczki”. Od sikory ubogiej i czarnogłówki – żółtym brzuchem i wyraźnym czarnym pasem.

25

↔ 8,5-9,5 cm

żółty pasek  
ciemieniowy



**Mysikrólik**

25



## Mysikrólik – jak go rozpoznać?

Mysikrólik to najmniejszy ptak Europy.

### Najważniejsze cechy wyglądu:

- Bardzo mały – mniejszy od wróbla.
- Oliwkowozielony grzbiet i jasny, szarawy brzuch.
- Wyraźny pasek na czubku głowy – żółty, u samca z pomarańczowym środkiem.
- Cienki, krótki dziób..

### Gdzie go spotkasz?

Głównie w lasach iglastych, parkach i ogrodach z dużymi drzewami. Zimą chętnie zagląda do zadrzewień i krzewów. Często skacze wysoko w koronach drzew.

### Jak się zachowuje?

Bardzo ruchliwy, niemal bez przerwy się przemieszcza. Często trzyma się w małych stadkach, także z sikorami.

### Ciekawostki:

Mysikrólik waży zaledwie 5–7 gramów.

### Jak go nie pomylić z innymi ptakami?

Najczęściej mylony ze zniczką. Mysikrólik ma krótsze skrzydła. Twarz mniej kontrastowa niż u zniczki - brak szerokiej białej brwi oraz brak czarnego paska ocznego. Warto znać jego głos, by móc go zidentyfikować, gdy skacze w koronach drzew.